

PERSBERICHT

30 november 2017

Regionaal Archief Tilburg

Van Scriptorium naar Charterbank. Trends in het ontsluiten van oude oorkonden

Symposium in Regionaal Archief Tilburg

Op donderdag 14 december organiseert Regionaal Archief Tilburg *Van Scriptorium naar Charterbank. Trends in het ontsluiten van oorkonden*, een internationaal symposium over het digitaal toegankelijk maken en ontsluiten van charters. Deze oorkonden worden steeds vaker digitaal beschikbaar gesteld en op digitale wijze ontsloten. Dat maakt het tot nu toe moeilijk te raadplegen bronnenmateriaal toegankelijk voor een breed publiek. Vakgenoten uit Nederland en Vlaanderen vertellen over de mogelijkheden en uitdagingen die zij tegenkomen tijdens hun werk. Tijdens het symposium wordt ook de nieuwe *Charterbank Regionaal Archief Tilburg* gepresenteerd. Het archief organiseert het symposium in samenwerking met Huygens ING, Universiteit Gent, Universiteit Utrecht, het Brabants Historisch Informatie Centrum en Stichting Brabantse Bronnen.

Regionaal Archief Tilburg is vanaf 2009 bezig om de hele chartercollectie (ca. 1.200 stuks) digitaal toegankelijk te maken, een intensief en langdurig project. Een twintigtal vrijwilligers houdt zich bezig met het overzetten van deze oude handschriften naar modern schrift (transcriberen). Waarom juist charters? Eerder was al de bevolkingsadministratie van het werkgebied gedigitaliseerd en online gezet. Hiermee werd meteen een grote groep onderzoekers bediend. Daarna werd het tijd voor een bronnengene dat wat minder bekend en toegankelijk was voor het publiek, zoals charters. Een charter is een officieel document, een schriftelijke weergave van afspraken, rechten of privileges, geschreven op perkament en vaak met een zegel (of meerdere) eraan bevestigd. Hoewel charters werden opgesteld vanaf de vroege middeleeuwen tot aan het einde van de achttiende eeuw, worden ze specifiek beschouwd als hét ultieme middeleeuwse bronnengene. Ze bevatten niet alleen belangrijke gegevens over de lokale middeleeuwse geschiedenis, maar ook een schat aan genealogische informatie, inzicht in rechtshandelingen, grondbezit, oude plaats- en veldnamen, erfpacht etc. De betrouwbaarheid of bewijskracht van een charter hing nauw samen met de autoriteit van de oorkonder, degene die het charter opstelde. Dit kon bijvoorbeeld een schepenenbank zijn, maar ook de Staten van Holland, de Raad van Brabant of een landsheer- of vrouwe.

Het project nadert na ruim acht jaar het einde, een goede gelegenheid om een symposium te organiseren waarbij de nieuwste ontwikkelingen met betrekking tot de digitale ontsluiting van charters gepresenteerd worden. De dag brengt een aantal onderzoekers samen. Mark Vermeer (Universiteit Utrecht) vertelt over het charterbankproject van Regionaal Archief Tilburg en de methodologische besluitvorming die ten grondslag ligt aan de digitale omgeving. Vermeer lanceert ook de *Charterbank Regionaal Archief Tilburg*, waarin in de toekomst alle charters uit de collectie van het archief worden samengebracht. Geertrui Van Synghel (Huygens ING) belicht enkele ontsluitingsprojecten van oorkonden en schepenenprotocollen en de mogelijkheden die de nieuwe ontsluitingstool *Transkribus* biedt. Jan Burgers (UvA/Huygens ING) houdt zich bezig met de ontwikkeling van *De Digitale Charterbank Nederland*, een digitaal portaal waarin de gegevens van

oorkonden in een keer doorzocht kunnen worden. In zijn lezing gaat hij in op de problemen bij de ontwikkeling van de Charterbank en de mogelijkheden voor de gebruiker. Els de Paermentier (Universiteit Gent) vertelt in haar lezing *De historicus als stakeholder* over de kwaliteit en meerwaarde van digitale oorkondencorpora voor academisch onderzoek en onderwijs.

Na de lunch zijn er twee workshops. Twee restauratoren van DP Conservation geven een workshop over het restaureren van oude archiefstukken en Ivonne Lipsch (Regionaal Historisch Centrum Eindhoven) laat de workshopdeelnemers ervaren wat inkten, vraat en andere schades doen met archiefmateriaal. Jeroen Deploige (Universiteit Gent) gaat in op de digitale ontsluiting van middeleeuws tekstueel erfgoed, zoals de databanken *Narrative Sources* en *Diplomata Belgica*. Vervolgens komt Jan Sanders (BHIC) aan het woord over het digitaal beschikbaar stellen van de charters van drie Brabantse norbertijnenkloosters, de Abdij van Berne, de Abdij van Postel en priorij Sint-Catharinadal. Tineke van Gassen (Universiteit Gent) sluit de dag af met haar lezing *Te vindene tghuent dat men gheerne ghevonden hadde*, over de inventarisatiepraktijken van laatmiddeleeuws Gent en Brugge.

Geïnteresseerden kunnen zich tot en met 8 december per mail aanmelden via info@regionaalarchieftilburg.nl o.v.v. Symposium Charterbank. Deelname is kosteloos (inclusief lunch). Het symposium vindt plaats op donderdag 14 december van 10.00 tot 18.00 uur in Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75 in Tilburg (inloop vanaf 9.30 uur). Parkeren is mogelijk in parkeergarages in de buurt.

Kijk op www.regionaalarchieftilburg.nl voor meer informatie.

Noot voor de redactie:

Neem voor meer informatie contact op met Astrid de Beer, projectleider van Regionaal Archief Tilburg, via astrid.de.beer@regionaalarchieftilburg.nl of 06-53210807.

Bijschrift bij illustraties:

Akte van overdracht, gepasseerd voor schepenen van Geertruidenberg, door Jan Cornelis Joppen van Baevels en Jan Jans Schoonemans te Dordrecht, als voogd van Janneken Cornelis Joppen van Baevel, kinderen van Cornelis Job Jacobss. van Baevel en Lijntgen Jans Schoonemans, aan hun broer Jacob Cornelis Joppen van Baevel, van 2/3 part van een huis, pottenbakkerij, klein huis, loodsen, grond, erf en toebehoren, gelegen *opden haverdijck ontrent den manhuijs steijger ofte poorte, genaamd den Vergulden Poth*, te Geertruidenberg. 1635 juni 08.

Zegel behorend bij een charter uit Raamsdonk, 1737